

Nordiske Kvinder mod Vold 2019

Børn udsat for vold

Om børns vilkår i familier med vold i nære relationer.

Lørdag d. 21. september 2019, oplæg ved Inger Thormann:

Spædbarnsterapi som traumeforløsende metode.

Emnet i dag er Børn udsat for vold.

Om børns vilkår i familier med vold i nære relationer.

Her er der noget meget centralt, som vi skal huske.

Det er svært for et barn at blive udsat for vold.

MEN - det er ubærligt for et barn at overvære, at dets omsorgsperson bliver slået. Omsorgspersonen er den, der sikrer barnets tryghed, og derfor mister barnet sin trygge base.

Bliver barnet *selv* slået, har barnet i omsorgspersonen den trygge base, hvor barnet kan søge trøst og samling.

Mit bidrag til i dag handler om Spædbarnsterapi.

Spædbarnsterapi, hvad er det? Nogle af jer ved det, andre ikke, hvorfor jeg kort vil fortælle om metoden.

Metoden er inspireret af Fransk Psykoanalyse, og metoden, som den benyttes her i Danmark og i Grønland, er udviklet af psykoterapeut Inger Poulsen og mig. Vi har specielt været inspireret af Francois Dolto og hendes elev Caroline Eliacheff. De er begge overbeviste om, at når det lille barn 0-3 år, får sat ord på de svære ting, som det har oplevet, løsnes traumet. I sit møde med barnet, skal terapeuten være autentisk, og præsentere sig for barnet, terapeuten skal tale direkte til barnet, og der må udelukkende tales sandt.

Der er to sætninger som står over arbejdet med denne metode, og det er:

Alt usagt binder energi. (Caroline Eliacheff)

Lad aldrig barnets smerte blive glemt. (Francoise Dolto)

Metoden kan anvendes til mennesker i alle aldre. Men fokus er på det lille barn, der mellem 0-3 år har oplevet traumer. Det lille barn er ikke i stand til selv at bearbejde de svære oplevelser. Det oplevede/traumet bliver således ved med at være en uforløst del af barnets liv. Ofte vil barnets udvikling gå i stå, eller barnet vil vende sig indad mod sit eget kaos.

Først i det øjeblik, der sættes ord på traumet, hvor barnet får fortalt sin historie, løsnes traumet og det bliver en identificeret del af barnets liv, noget som der kan tales om. Her taler vi om decideret TERAPI, og terapi kan udelukkende udføres af en uddannet terapeut, psykoterapeut eller psykolog.

Metoden kan imidlertid også anvendes i "pædagogisk praksis", i "her og nu situationer" i daginstitutionen, skolen, i plejefamilien og i barnets biologiske familie.

Naturligvis skal det spæde barn beskyttes, og samtidig udfordres til udvikling. Det handler om at finde den rette balance. Det lille barn er så sårbart og skrøbeligt, at dets opfattelse af sig selv og virkeligheden nemt bliver forvrænget af traumatiske oplevelser – der sker en spaltning i barnets måde at indoptage oplevelserne – en forskydning i symboliseringsprocessen – så selvom barnets verden bliver rettet op, og alt synes godt, kan en gammel spalte eller forskydning i symboliseringsprocessen fortsætte med at forstyrre barnets trivsel og udvikling.

Og her kommer så spædbarnsterapien som en mulighed for restitution. Spædbarnsterapien forløser tidlige traumer ved at sætte ord på barnets smerte, som terapeuten kan forestille sig den via empatisk arbejde med barnets traumehistorie, og terapeuten indgiver håb for fremtiden.

Jeg vil i mit oplæg nævne eksempler på, hvordan spædbarnsterapien og dens metode kan anvendes både i decideret terapi, men også i hverdagsituationer.

Spædbarnsterapien anvendt i terapi.

Malte.

En kommunal sagsbehandler henvender sig, og beder om hjælp til et spædbarn, der har været udsat for vold. Socialrådgiveren beder om, at barnet tilbydes Spædbarnsterapi.

For- historien var den, at moderen til Malte på 6 måneder, en dag opdagede, at hans arm sad forkert. Han virkede pludselig skræmt og bange, når en dør gik op, og i det hele taget havde han ændret adfærd. Han viste, at han var angst. At han var bange.

Moderen tog på skadestuen, hvor Malte blev undersøgt. Røntgenundersøgelser viste, at han havde 6 brud på kroppen. Det viste sig at faderen havde kastet ham hen af gulvet, ned i sengen, når han ikke kunne trøste ham.

Da Malte ankommer til mig sammen med sin mor, ligner han en gammel mand. Han er 8 måneder gammel. Han er grå i huden, fattig i sin mimik. Han klamrede sig til sin mor og ville ikke sidde i den høje stol, som børn i hans alder plejer at sidde i. Han blev hos sin mor. Hans øjne var kuglerunde, og han så tomt ud i luften.

Jeg præsenterede mig og fortæller, at kommunen og hans mor har bedt mig om at tale med ham.

Jeg taler stille og langsomt.

Malte, jeg kender din historie.

Du blev skabt i kærlighed af din mor og far.

De ønskede sådan at få et barn og blive en lille familie.

Din mor blev gravid, og du voksede under din mors hjerte i 9 måneder.

Du blev født, og alt var godt.

Men din far havde det svært.

Han havde mistet sit arbejde.

Han elskede dig, men han kunne ikke tåle, at du græd.

Han følte sig som en dårlig far,

der ikke engang kunne trøste sin søn, dig.

Din far blev urolig indeni, når du græd.

Han blev stresset, når han ikke kunne trøste dig,

og han blev voldsom overfor dig.

Malte, din far slog dig.

Da jeg siger denne sætning "svarer" Malte med "en dyb stønnen".
Jeg siger sætningen igen, og igen svarer Malte med sin triste stemme.

Vores kontakt er god.

Jeg fortsætter:

Malte din far slog dig.

Din mor vidste det ikke.
Men det ved hun nu.
Hun vil blive hos dig.
Og hun passer på dig.
Det vil ikke ske igen.

Malte, din mor vil give dig den omsorg, som du har brug for.

Malte fik i alt 3 terapier med en uges mellemrum. Malte begyndte at pludre, henvendt til sin mor, og moderen svarede. Indholdet var ordene fra terapien. Malte sov sammen med sin mor, og han viste, at han havde det bedst i "en lille hule" i sengetøjet. Han trak dynen op over hovedet.

Maltes angst blev reduceret dag for dag. Han blev passet af sin mor, og faderen fik en fængselsstraf. Malte kom ind i en normal udvikling, han har klaret sig godt, har gode venner og spiller fodbold i dag, hvor han er en 12 år gammel dreng.

Spædbarnsterapien løsnede traumet. Malte var tæt på at miste kontakten med sin omverden. I Spædbarnsterapien blev der sat ord på Maltes kaos. Ved at blive set, samt ved at der bliver sat ord på det der skete, kommer der system i barnets kaos, således at kaosset ikke længere er i et lukket system, men en identificeret del af livet.

Måske tænker I, at det lille barn ikke kan forstå ordene? Hvad er det der sker?
Barnet forstår ikke ordene, men barnet forstår *den samlede kommunikation*. Det er Daniel Sterns forklaring på de forandringer, vi kan opleve, når vi taler med/til det

helt lille barn. Det er tonefaldet, vores gestus, vores mimik, alt det, der er med i en vellykket formidling. Der opstår en hel særlig stemning i det terapeutiske rum, hvor et autentisk møde mellem et traumatiseret lille barn og en autentisk terapeut finder sted.

Der tales om magiske øjeblikke, men det er ikke magi. Vi er optaget af Daniel Sterns "nuværende øjeblikke", som kan udvikles til "mødeøjeblikke", og dels med henvisning til Susan Harts neuropsykologiske forklaring.

Så selv om Spædbarnsterapien kan virke magisk. Så er den et håndværk, som med træning kan udvikles til et kunsthåndværk.

I terapien lader vi barnet læne sig ind i den autentiske terapeuts modne nervesystem. Ordene er vigtige for terapeuten, fordi terapeuten videregiver det som aktuelt skete, den traumatiske begivenhed.

Enhver terapi afsluttes med et håb. Dette hjælper til helingen af traumet, og barnet bliver i stand til at genoptage sin udvikling.

I terapi med ældre børn, med unge og voksne er processen den samme. To nervesystemer bliver synkroniserede, og i modsætning til spædbarnet forstår disse nu ordene.

Else Christensen har lært os at skelne mellem forskellige former for omsorgssvigt. **Følelsesmæssigt omsorgssvigt** er en form for vold, et overgreb over for et barn. Følelsesmæssigt omsorgssvigt/vold kan have meget alvorlige konsekvenser for et barn /et menneske.

Jeg ser mange adopterede børn i min klinik, børn som har mistet deres biologiske forældre, deres mor, og som ofte ikke har fået en modererstatning, et menneske i mors sted før de forenes med deres adoptivforældre. Jeg ser også børn med traumer efter hospitals behandling/indlæggelse. Jeg vil nævne et eksempel med en pige, der blev adopteret fra Kina af danske forældre.

Eksempel: Pige adopteret fra Kina. Hun er ikke blevet slået, men hun har været udsat for et traume.

Et forældrepar kontakter mig. Deres datter på 10 år viser tegn på angst, og hun hører stemmer. Stemmerne fortæller hende, at nogen hun holder af, vil komme til skade eller dø. Ofte nævner stemmerne hendes forældre. Når hun hører stemmerne, mens hun er i skole, må hun tjekke af, om alt er OK. Hun ringer hjem fra sin mobiltelefon, eller hun løber hjem i frikvarteret. Faderen er hjemmearbejdende.

Stemmerne bliver mere og mere insisterende, og det er svært for hende at falde i søvn. Hun har været hos to psykologer, der begge henviste hende til psykiatrien.

Inden terapien med pigen havde jeg to samtaler med hendes forældre. Jeg spurgte ind til forholdene på børnehjemmet. Blandt andet var jeg interesseret i, hvor mange omsorgsgivere hun havde haft i det år, hun var blevet passet der.

Hun var et såkaldt hittebarn. Hun var blevet lagt på den trappe, der førte op til et børnehjem i en sydlig provins i Kina. En medarbejder, der var på vej på arbejde en tidlig morgen, fandt hende og tog hendes med op på børnehjemmet. Hun blev undersøgt af en læge, der vurderede, at hun var 2 dage gammel. En sund og rask pige.

Børnehjemmet var efter sigende et meget godt børnehjem, hvor de arbejdede efter særlige forskrifter. Børnene var delt op i aldersgrupper, og særlige medarbejdere var tilknyttet hver gruppe. Børnene mellem 0 og 2 måneder var i en gruppe, børnene fra 2-4 måneder i en anden gruppe osv.

Pigen blev forenet med sine danske forældre, da hun var knapt et år gammelt. Beskæftiger vi os grundigt med pigens historie ser vi, at pigen først mistede sin mor. Efterfølgende mistede hun de mennesker, der havde passet hende i de første to måneder. Og så mistede hun de mennesker der overtog omsorgen for hende osv.

Da hun mødte sin danske mor og far, havde hun sagt farvel/hun havde mistet sine nærmeste, sine tilknytningspersoner 7 gange.

Hun havde tidligt i sit liv erfaret, at de mennesker man knytter sig til, forsvinder. De bliver væk.

Denne tidlige erfaring blev vakt til live, da hendes bedste veninde skulle rejse til et andet land og blive der i to år, i forbindelse med forældrenes arbejde. Hun oplevede, at hun var ved at miste sin bedste ven. Hun blev overvældet og hendes

angst blev aktiveret Hun var bange for at miste den hun hold af, den kammerat hun følte sig mest forbundet med.

Pigen hørte stemmerne sige, at flyet ville forulykke, eller veninden ville komme til skade på den og den måde.

I terapien fortalte jeg pigen hendes historie. Historien startede så livsbekræftende idet pigen jo *"var blevet lagt for at blive fundet"*. Jeg beskrev de tab, hun havde oplevet, et efter et, og jeg fortalte hende, hvordan tabene måtte være oplevet af en lille pige. Hun måtte have følte sig helt alene, hun måtte have følte sig forladt, og måske havde hun været bange for at dø. De mennesker, der gav hende omsorg forsvandt.

Du har haft det meget svært. Men du klarede det. Du er en stærk pige. Hun forstod, at hun var blevet svigtet, og at dette svigt fortsat ville være en del af hende, men den energi der havde været bundet, i traumet blev frigjort, pigen blev stærkere og stemmerne forsvandt.

Traumet var blevet en identificeret del af hendes liv.

Pædagogisk praksis.

Lad os se på, hvordan man kan bruge Spædbarnsterapiens metode i forhold til de to børn, som jeg har fortalt om, og som har været i terapi.

Malte havde haft flere brud på det ene ben, og han blev ved med at være sart og særlig følsom med det pågældende ben. Når et barn skal skiftes, have en ren ble, løfter man som regel barnets numse ved at tage i det ene eller i begge ben. Gjorde man det, begyndte Malte at græde. Det gjorde ondt på ham.

Maltes mor var åben overfor de mennesker, der passede Malte i vuggestue, børnehave og senere skole. Således vidste pædagoger og andre, hvad Malte havde været udsat for, og de kunne tage de nødvendige hensyn til ham. Og det gjorde de.

Når Malte lå på puslebordet sagde pædagogen til ham:

Jeg ved, at du har et ben, som vi skal passe særligt på.

Nu løfter jeg din numse lige så forsigtigt uden at røre benet.

Malte du ved, at jeg gerne vil hjælpe dig.

Malte oplevede sig set og mødt med sin sårbarhed, og han smilede til den pædagog, der skiftede ham.

Maltes mor blev ligeledes ved med at omtale det dårlige ben, når han fik tøj på, strømper og sko. Malte så ofte op på hende og smilede

"Alt usagt binder energi", det ved vi, og derfor skal traumatiske hændelser ikke ties ihjel, for de går ikke væk, men forbliver en del af barnet. Men ved at sætte ord på traumet og det traumet forvoldte, kan vi reducere den psykiske energi, der bindes i traumet, og barnet får lov til at udvikle sig uden at blive hæmmet af den vold det var udsat for.

Lærer vi pædagoger og andre omsorgsgivere om spædbarnsterapiens metode, vil mange børn få en hjælp, de ellers ikke ville have fået.

Pigen fra Kina.

Stemmerne forsvandt helt i løbet af et par måneder, men pigen skulle fortsat tjekke, om hendes forældre var OK. Forældrene accepterede dette, og forstod deres datters sårbarhed. Hun blev set og mødt med den smerte, som var hendes.

Hendes lærere i skolen kendte hendes historie, og stille kunne hun i en time forlade klassen, for at gå ud på gangen og ringe til sine forældre. Hun blev hver gang mødt med et kærligt og anerkendende smil fra sin lærer.

Begge eksempler viser, hvor vigtigt det er at inddrage barnets omsorgsgivere, lærere og andre således, at barnet ikke lades alene med sin smerte.

Almindeligvis inddrager vi barnets forældre som co-terapeuter. Vi beder forældrene om at gentage indholdet af terapien for barnet nogle gange mellem terapierne. I Spædbarnsterapi er barnet i fokus, men det er terapi for hele familien.

Jeg håber, at jeg med dette oplæg giver jer lyst til at vide mere om denne metode. I kan gå ind på vores hjemmeside: Dansk institut for Spædbarnsterapi. Her kan I blive klogere.

Afslutningsvis vil jeg fortælle om en terapi jeg havde med et barn på kun 2 dage.

Lille My.

Forhistorien var den, at en ung mor under uddannelse opdager, at hun er gravid. For sent til at få en abort. Hun skjuler sin graviditet, og hun har kun sin læge og sin mor som fortrolige. Den unge kvinde vil gerne føde i det skjulte, og sammen med sin læge bliver de enige om, at juleferien er et perfekt tidspunkt at føde i. Der bliver lavet en aftale med et hospital, og fødslen sættes i gang.

Der var imidlertid det problem, at barnet ikke var klar til at blive født. Barnets lunger var ikke klar, de klappede sammen, og barnet fik det meget svært i sit første levedøgn. Barnet blev overført til et hospital med en neonatal afdeling. Det var fra dette hospital, jeg blev kontaktet. Herfra sagde læger og øvrige personale, at barnet ikke havde besluttet sig for, om det ville leve eller dø. Det kunne gå begge veje.

Da jeg trådte ind på afdelingen, blev jeg mødt på en særlig måde. Jeg mærkede en vrede rettet mod den læge og det hospital, der havde taget en beslutning, der tog hensyn til moderen, og hendes ønske om at føde skjult. Men hvad med barnet, der nu kæmpede for at overleve?

Barnet lå i en kuvøse med en lille hue på. Kuvøsen blev åbnet. Barnet lå med ilt, og ingen havde endnu set hende åbne øjnene. Jeg gik hen til kuvøsen. Personalet trak sig væk, men blev i rummet.

Goddag Lille My.

Mit navn er Inger Thormann.

Jeg er psykolog, og mit arbejde er at tale med børn.

Det er dem der passer dig, der har bedt mig om at tale med dig.

Lille My, du blev født af en mor, der havde taget den beslutning, at du ikke skulle vokse op hos hende.

Hun ønskede, at der skulle findes en mor og far til dig, hos hvem du kunne vokse op.

Lille My, jeg ved, at du har det meget svært.
Så svært, at du er usikker på, om du er i stand til at leve.

Du blev skabt af din mor og far i din mors mave.
Men din mor var ikke klar til at blive mor, og din far kender vi ikke.

Lille My, din mor blev væk for dig lige efter, at du var blevet født.
Jeg tænker, at det var meget svært for dig.
Jeg tænker, at du følte dig helt alene, jeg tænker, at du følte dig forladt.
Måske var du bange for at dø.

Lille My, du lever, og du skal vide,
at der er en mor og far, der venter på dig.

Det var svært for dig at blive født Lille My,
og dine to første dage har været meget svære.
Men du har klaret det Lille My.
Du er en stærk pige.

Da jeg sagde goddag, åbnede Lille My øjnene. Det var uforståeligt for personalet.
Hun havde åbne øjne det mest af tiden under terapien. Personalet havde holdt øje
med skærmen, mens jeg talte med Lille My. Hendes hjerte slog nu regelmæssigt,
hendes puls var fin. Alle kurverne på skærmen så normale ud. Sygeplejerskerne så
undrende på hinanden.

Lille My var et barn til bortadoption. Det var besluttet, at hun efter fødslen skulle
have ophold på Skodsborg Observations og behandlingshjem. Her skulle hun bo, til
hun var blevet tre måneder gammel, og kunne matches med sine adoptions
forældre.

Lægerne vurderede, at Lille My skulle opholde sig på sygehuset i en uges tid for at
sikre, at der var tale om en egentlig stabilisering. Men det var der.

Lille My udviklede sig godt først på sygehuset, senere på Skodsborg og siden i sin
nye familie. Hendes forældre fik naturligvis alle oplysninger om den krise hos Lille
My, der havde været tale om, og de hørte også om den hjælp, hun havde fået via

Dansk Institut for Spædbarnsterapi

spædbarnsterapien og dens metode. Selve terapien fik hun med sig, som en værdifuld bagage. Her fik hun sandheden om sin egen historie.

Jeg siger tak for jeres lydhørhed.

Tag de to sætninger med jer ud i livet:

Lad aldrig barnets smerte blive glemt, og

Alt usagt binder energi.

Tak.